

AUDIBOOK – mobilna aplikacija za avdio/zvočne knjige

Marjan Povše in Aljaž Arbiter

Objavljeno v reviji: [Rikoss 2024 / 1](#)

V prvem delu nas avtorja popeljeta skozi zgodovino nastanka zvočnih knjig in mobilnih aplikacij zvočnih zapisov. Posebej se osredotočita na aplikacijo Audibook, ki je na voljo od leta 2017 in ima trenutno že več kot 100.000 uporabnikov. V njej je na voljo več kot 1700 avdio knjig, od teh več kot 1100 v slovenskem jeziku. V nadaljevanju pa nas avtorja še naučita praktične uporabe te aplikacije.

Zgodovina avdio knjig

V tujini so se avdio knjige (posnete na ploščah) začele pojavljati že v 30. in 40. letih prejšnjega stoletja, vendar se je množična uporaba ter razširjenost začela kasneje, ko so se množično prodajali gramofoni, snemale in izdajale gramofonske plošče s posnetimi avdio knjigami. V 60. in 70. letih prejšnjega stoletja se je to področje močno razvilo tudi v Sloveniji. Prve knjige so bile predvsem pravljice, ki jih je izdala Založba Mladinska knjiga. Žal pa gramofonske plošče za številne uporabnike niso bile dovolj praktične. Z razvojem avdio kaset so se avdio knjige v 70., 80. in 90. letih prejšnjega stoletja razširile na avdio kasetah. Le-te smo lahko poslušali na klasičnih kasetofonih, prenosnih kasetofonih in avtoradijih. S tem se je praktična uporaba močno razširila.

V 90. letih in v prvem desetletju tega stoletja so postali vse bolj popularni predvajalniki digitalnih laserskih plošč oziroma CD predvajalniki. Posledično so se začele snemati in pripravljati knjige na CD ploščah oziroma zgoščenkah. Z razvojem digitalnih tehnologij in razširjenostjo interneta, računalnikov ter pametnih telefonov pa so se po letu 2007/2008 digitalni posnetki knjig začeli množično prenašati prek interneta ter predvajati na digitalnih napravah. To je povzročilo ponovni porast uporabe avdio knjig, hkrati s tem pa se je pojavilo tudi nelegalno kopiranje oziroma piratstvo. Zaradi vse manjše prodaje slovenske založbe niso več pokrivalo stroškov, ki so jih imele pri izdelavi zvočnih posnetkov, kar pa zanje ni bilo več finančno sprejemljivo. Posledično je snemanje in izdajanje novih avdio knjig v slovenskem jeziku skoraj popolnoma zamrlo. Dobro desetletje je bila Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije edina organizacija v Sloveniji, ki je vsakoletno posnela večje število avdio knjig.

Po letu 2008 so se pojavile prve mobilne aplikacije, ko sta podjetji Google in Apple ponudili svoji spletni storitvi Android market (kasneje Google Play Store) in App

Store. Kmalu po tem so se širom po svetu pojavile tudi številne druge mobilne aplikacije, ki so uporabnikom omogočile predvajanje avdio knjig.

Mobilna aplikacija Audibook

Leta 2017 je podjetje Audibook na trgu predstavilo mobilno aplikacijo [Audibook](#), ki uporabnikom omogoča pregledovanje, izbiro, prenos in poslušanje avdio knjig v slovenskem jeziku. Aplikacija je bila že takoj na voljo za uporabnike naprav z operacijskim sistemom Android, kot tudi za uporabnike naprav z operacijskim sistemom iOS, ki jih proizvaja podjetje Apple. Aplikacija Audibook je naletela na veliko zanimanje med slovenskimi ljubitelji avdio knjig, ki so do sedaj imeli na svojih mobilnih napravah možnost poslušati le avdio knjige v tujih jezikih, prek mobilnih aplikacij tujih ponudnikov. Že v prvem mesecu po prihodu na trg, si je omenjeno aplikacijo na telefone naložilo več kot tisoč uporabnikov. Število uporabnikov ter tudi izposojanje in poslušanje avdio knjig pa od takrat stalno narašča. Do zdaj si je mobilno aplikacijo Audibook na svojo mobilno napravo naložilo že več kot 100.000 uporabnikov. Trenutno je na njej na voljo že več kot 1700 avdio knjig, od tega več kot 1100 v slovenskem jeziku. Uporabniki so skupno opravili že več kot 145.000 izposoj ter nakupov.

Audibook je povezan tudi s spletnim bibliografskim sistemom in servisi [COBISS](#) tako, da so vse avdio knjige, ki so na voljo v mobilni aplikaciji Audibook, enostavno dostopne tudi v knjižničnem katalogu [COBIS+](#) ter v mobilni aplikaciji [mCOBISS](#). Mobilna aplikacija omogoča članom vseh vključenih knjižnic brezplačno izposoj, ostalim uporabnikom pa plačljiv najem in tudi nakupe avdio knjig. V spletno platformo knjižnice so vključene vse slovenske splošne knjižnice in s tem lahko tudi vsi njihovi člani enostavno in hitro izbirajo, ter si izposojajo avdio knjige v slovenskem jeziku.

Izposoja avdio knjig v mobilni aplikaciji Audibook je zelo enostavna, a za razliko od aplikacije Blinda ni ves čas brezplačna. Od vseh opravljenih izposoj avtorji in založniki prejemajo ustrezno finančno nadomestilo. Pri knjižnični izposoji stroške za vse svoje člane, krijejo splošne knjižnice. Knjižnica Minke Skaberne ni vključena v sistem aplikacije Audibook, za to se je potrebno včlaniti v eno od splošnih knjižnic. Od katerih pa jih kar nekaj omogoča brezplačno članarino za imetnike Evropske kartice ugodnosti za invalide. Pred včlanitvijo je to ugodnost smiselno preveriti pri posamezni knjižnici. S članstvom se pridobi številka članske izkaznice, ki nam omogoča dostop do te aplikacije.

Mobilno aplikacijo Audibook lahko uporabniki mobilnih naprav z operacijskim sistemom Android poiščete v trgovini Google Play, uporabniki naprav proizvajalca Apple pa v trgovini App Store. Mobilno aplikacijo si lahko naložite tudi s pomočjo priložene povezave: <http://app.audibook.si>.

Osnove uporabe aplikacije Audibook za knjižnično izposoj zvočnih knjig

Poglejmo nekaj kratkih in preprostih korakov za nastavitve aplikacije Audibook, povezovanje vašega knjižničnega članstva ter kako poiščemo in poslušamo zvočno knjigo.

Prijava

Uporaba aplikacije Audibook se morda na prvi pogled zdi težka, predvsem za tiste, ki nismo navajeni uporabljati mobilnega telefona ali prenosne tablice. Vendar temu ni tako. Za začetek potrebujemo napravo, prek katere bomo poslušali knjige. To so bodisi novejši prenosni telefoni, bodisi novejše prenosne tablice. Prek trgovine Google Play ali App Store poiščemo aplikacijo Audibook in si jo namestimo na izbrano napravo.

Ko aplikacijo namestimo, si moramo ustvariti spletni račun. To naredimo tako, da pritisnemo gumb 'Ustvari nov račun', ki nam odpre novo okno. V tem oknu vnesemo svoj e-poštni naslov in geslo, ki ga bomo uporabljali za naš račun Audibook. Ko izpolnimo podatke, se nam odpre glavni meni in pojavi se okno, ki nas vprašuje, ali želimo izkoristiti brezplačno obdobje devetdesetih dni. Če to želimo, pritisnemo 'Vklopi brezplačno obdobje', če tega ne želimo, pa pritisnemo 'Kasneje'. Za knjižnično izposajo se najprej premaknemo na meni uporabnika, ikona se nahaja v spodnjem desnem kotu. Nato v dotičnem meniju izberemo zavihek 'Knjižnična izposoja'. Pod poljem 'Knjižnica' izberemo knjižnico, katere član smo (npr. Mestna knjižnica Ljubljana). V polje 'Številka knjižnične izkaznice' vnesemo številko naše knjižnične izkaznice, v polje 'Geslo storitve Moja knjižnica' pa geslo, ki ga uporabljamo za portal oziroma aplikacijo COBISS. Ko vnesemo vse podatke, nas bo aplikacija obvestila, da smo uspešno dodali našo knjižnično izkaznico. Postopek nadaljujemo s pritiskom na gumb 'Nadaljuj'.

Iskanje knjig

Postopek iskanja knjig je zelo preprost in ga lahko izvajamo na dva načina. Če ne vemo, katero knjigo iščemo in bi radi le brskali, lahko to storimo na naslednjih zavihkih:

Zavihek 'ZA VAS' ima pripravljena priporočila, novosti in najbolj brane knjige. Če želimo videti več priporočenih knjig, pritisnemo gumb 'Prikaži več'.

Zavihek 'KATEGORIJE' ima knjige razvrščene po različnih kategorijah.

Zavihek 'ZBIRKE' ima knjige razvrščene po ročno ustvarjenih zbirkah s strani aplikacije Audibook.

Zavihek 'AVTORJI' pa je razvrščen po avtorjih.

Če iščemo specifično knjigo, lahko to storimo na več načinov. Lahko uporabimo že omenjeno iskanje prek kategorij ali pa uporabimo vgrajeni iskalnik, kar bom v nadaljevanju prikazal s primerom. Recimo, da želimo poslušati knjigo Boštjana Videmška: Vojni dnevnik. V zgornjem desnem kotu pritisnemo na ikono povečevalnega stekla, v okence 'Iskanje po naslovu...', ki se pojavi na vrhu strani, vnesemo naslov zelene knjige ali ime avtorja (v našem primeru 'Vojni dnevnik' ali 'Boštjan Videmšek'), in knjiga se nam prikaže na zaslonu.

Izposoja in splošna uporaba predvajalnika

Ko imamo izbrano avdio knjigo, pritisnemo na naslovnico, da se nam prikažejo podatki o knjigi. Če želimo knjigo poslušati, si jo moramo najprej izposoditi. To storimo tako, da pritisnemo gumb 'Izposoja'. Nato izberemo zavihek 'Knjižnična izposoja'. Izberemo, iz katere knjižnice (v primeru, da imamo vpisanih več knjižnic) si bomo izposodili zvočno knjigo, in to izposojo potrdimo.

Naenkrat si lahko izposodimo največ 5 avdio knjig. Če želimo imeti pregled nad knjigami, ki smo si jih izposodili, izberemo zavihek 'Moje knjige', ki se nahaja čisto na dnu, in tako se nam prikaže naša virtualna knjižna polica. Ko imamo knjigo izposojeno, jo je potrebno še prenesti na našo napravo. To storimo tako, da v naši knjižni polici izberemo zeleno avdio knjigo. Ko se nam prikaže glavni meni, izberemo gumb 'Prenesi knjigo'. Priporočam, da prenos opravimo prek Wi-Fi omrežja. Ko se knjiga prenese, jo lahko poslušamo.

Predvajalnik ima podoben vmesnik kot predvajalnik glasbe. Po želji lahko tudi izbiramo, kako hitro želimo, da nam je knjiga prebrana, po kolikšnem času se predvajanje izključi, ali pa izberemo, od katerega poglavja naprej želimo poslušati. Če smo kaj preslišali, lahko 'skočimo' nazaj s pritiskom na gumb v obliki polkroga, ki se nahaja desno od modrega gumba 'Predvajaj'. Obratno velja, če želimo 'skočiti' naprej, uporabimo gumb, ki se nahaja desno od modrega gumba 'Predvajaj'.

Na koncu nam ne preostane drugega, kot to, da se naslonimo nazaj in uživamo v poslušanju naše zvočne knjige.